

OŽIVJETI I OBNOVITI KATEHEZU U VJERNOSTI BOŽJOJ RIJECI

Govor Pavla VI. sinodalnim očima

Časna braćo i ljubljani sinovi, budući da je završilo ovo peto zasjedanje biskupske Sinode, htjeli ste mi preko kard. Ribeire, lisabonskog patrijarhe, izručiti svoj oproštajni pozdrav i pokazati kakvi vas osjećaji obuzimaju sada, na rastanku.

Sa svoje strane od srca vam zahvaljujemo i uzvraćamo bratskim pozdravom. Pošto ste kroz mjesec dana zauzeto raspravljali o stvari koja ima veliko značenje za budući život Crkve, tj. o katehezi, oputovat ćete u svoja sjedišta i preuzeti svoje poslove s odlukom da se s marom dadete na obnovljeno katehetsko djelovanje u svojim zemljama.

Kroz ovo vrijeme je svaki od vas nastojao ostalim članovima saopćiti vlastito iskustvo i pokazati pomagala i plodove iz svoje prakse s nakanom da se u Crkvi tako promiče katehetsko djelo te »vjera u ljudima preko poučavanja postane živa, svjesna i djelotvorna« (*Christus Dominus*, 14). To pak niste učinili istražujući stvar teoretski i povijesno — što je na drugim područjima korisno — nego imajući više pred očima pastoralnu svrhu, ukoliko ste, naime, bili vođeni svojim iskustvom pastira duša, koji svakodnevno sudjeluju u tjeskobama i teškoćama kroz koje se probijaju naši suvremenici. Upravo zbog te svoje pastoralne crte donio je ovaj sinodalni skup radosne i ohrabrujuće plodove.

Svjesni velike važnosti koju valja priznati tom obliku naviještanja Božje riječi suvremenicima, pozvali smo vas u Rim do groba sv. Petra s dva posebna i neposredna cilja koji su naznačeni u pismu *Apostolica sollicitudo*, a koje smo svojom pobudom izdali, i to ovim riječima: »Međusobno izmijeniti korisne spoznaje; iznijeti prijedloge o stvarima zbog kojih se sinoda u pojedinim slučajevima saziva« (AAS LVII, 1965, str. 777).

Izneseno je mnogo pojedinačnih iskustava na zajedničku korist i dano je mnogo prijedloga kako bi katehetsko djelo postalo djelotvornijim u čitavoj Crkvi, i to u svim okolnostima i ljudskim sredinama.

Zaključke pak do kojih se došlo na koncu radova, saopćit ćete svojoj braći u episkopatu kad se vratite u svoje biskupije i na svoje dužnosti. A prenijet ćete — u to smo uvjereni — onima koji su s vama sjedinjeni u pastoralnoj zadaći, i žar kojim ste gorjeli. Na taj će način sinoda glede kateheze dovesti do nove svijesti s namjerom da se u djelovanju pođe novim putovima, da se što bolje formiraju katehete, da se brižljivije traže prikladna sredstva, no uvijek uz poštivanje mudrih kanonskih propisa koji reguliraju ovo područje i normi koje su dane u *Općem katehetskom direktoriju* koji je objavila Sveta Kongregacija za kler, a mi smo ga odobrili i potvrdili.

Časna braćo I ljubljani sinovi, mnogi su se od vas mnogo potrudili da razjasne uzroke katehetske krize u ovim posljednjim godinama. Smatramo stoga da nije potrebno zaustavljati se na tim teškoćama, nego vas radije pozivamo da gledate u budućnost, a preko vas potičemo sve koji osjećaju svoju kršćansku odgovornost neka se založe da se po ovoj Sinodi rasplamt obnovljeno katehetsko djelovanje u čitavoj Crkvi.

U susljednim koncentričkim krugovima takav će se poticaj proširiti od Sinode na biskupske konferencije Istoka i Zapada, a odatle na župe, obitelji, škole, na zajednice koje se sastaju u Kristovo ime i pod vodstvom zakonitih pastira. Biskupi će, dakle, raspršeni po raznim dijelovima svijeta, zajedno s Kristovim namjesnikom, promicati, upravljati, podržavati tu neprekidnu obnovu kateheze, usko povezani sa svećenicima, redovnicima, redovnicama i laicima, koji poznaju veličinu i ljepotu tog apostolata. To je, uostalom, smisao i snaga poruke Božjem narodu, koja danas, kad se završava zasjedanje ove Sinode, polazi iz Rima u čitavu Crkvu.

Gledajući na obavljene posao, priznajemo da se veoma radujemo što su se ovdje orisutni članovi Sinode složili u glavnim stvarima u vezi s katehezom i što su na kraju svojih radova dali korisne napomene, skupljene u trideset i četiri prijedloga, koji su i nama predani. Pažljivo ćemo ih proučiti, jednako kao i ostale spise koji su nam dani. Kasnije ćemo, izlazeći ususret željama koje ste izrazili, rado objaviti općoj Crkvi točke koje nam se budu činile najprikladnijima.

Prije svega raduje nas što ste naglašavali dužnosti samih biskupa da bdiju i nastoje da se u čitavoj katehezi uvijek čuva potpuna vjernost Riječi Božjoj kakva nam se očitovala u božanskoj Objavi i kakvu nam je crkveno učiteljstvo kroz vjekove prenosilo. Nema sumnje da se ta dužnost bdijenja odnosi i na druge oblike tumačenja Božje Riječi, kao što je naviještanje Božje Riječi općenito, odnosno evangeliziranje, zatim proklamiranje te Riječi u liturgiji ili u propovijedanju, sve do njenog produb-

Ijenog proučavanja u teologiji. Onaj kojega je Krist postavio pastirom i učiteljem u svojoj Crkvi mora se brinuti za katehezu i bdjeti nad njom: to je dio njegove dužnosti. No ne kanimo sada ponavljati koliko nam je na srcu obrana i promicanje zdrave nauke. Što se tiče ove naše brige, ostaje, naime, posvema na snazi poruka koju smo uputili svim biskupima pet godina nakon II. vatikanskog sabora (usp. Apostolska pobudnica *Quinqué iam anni*, AAS LXIII, 1971, str. 97-106). Vjernost pak pologu Objave, očito je, jednako tako zahtijeva da se ne prešuti nijedna bitna istina vjere. »Narod naime povjeren našoj brizi ima sveto i neotuđivo pravo da primi Božju Riječ, I to čitavu Božju Riječ« (ibid., str. 99—100).

Drugo što nas uvelike veseli jest to što smo vidjeli da su svi uočili krajnju potrebu dobro raspoređene i redovite kateheze, jer se po takvom sistematskom produblivanju kršćanskog misterija sama kateheza upravo i razlikuje od drugih oblika predavanja Božje Riječi. To ste vi sami jasno ustvrdili i Iznijeli s uvjerenjem da nitko ne može doći do čitave istine polazeći jedino od nekog jednostavnog Iskustva, tj. bez prikladnog tumačenja poruke Krista, koji je »put, istina I život« (Iv 14,6), alfa i omega, početak I cilj svega (usp. Otk 22,13). Cjelovito pak iznošenje Kristove poruke očito obuhvaća i tumačenje njezinih moralnih načela, bilo da se ona tiču pojedinaca, bilo čitavog društva. Stoga će odgajanje djece i mladih iz naših kršćanskih zajednica u vjeri značiti njihovo odgajanje za »nasljedovanje Krista«, kako ste nam dobro naznačili u dvanaestom prijedlogu koji ste nam dali. To je, uostalom, smisao nauke sv. Ivana apostola kad upozorava: »Tko veli: poznajem ga (Boga), a zapovijedi njegovih ne čuva, lažac je« (I Iv 2,4).

Osim toga, posve se slažemo s vama kad svojim velikim ugledom ističete nužnost nekih osnovnih formula koje bi omogućile da se prikladno i točno izraze Istine vjere i kršćanske moralne nauke. Takve formule, naučene napamet, mnogo pomažu sigurnom i trajnom poznavanju stvari, kako ste rekli u 19. prijedlogu, koji nam je predodčen i u istoj Poruci Božjem narodu koja je danas objavljena čitavoj Crkvi. Među te formule s pravom ste uključili najvažnije biblijske Izreke, osobito one Iz Novog Zavjeta, te liturgijske tekstove koji služe tome da omoguće zajedničku molitvu i da olakšaju ispovijedanje vjere.

Priznajemo konačno da je sada više nego hitno i potrebno zahtijevati slobodu za Crkvu kako bi ona mogla Ispuniti tu svoju zadaću poučavanja vlastitih sinova i kćeri u kršćanskoj vjeri. Nažalost, nije malen broj naroda u kojima se posvema gazi ili se bar nepravедno ograničava pravo pojedinaca na vjersku slobodu, pravo obitelji na odgoj djece, pravo vjerskih zajednica na odgoj vlastitih članova. U ovom posebno svečanom času još jednom molimo vladare naroda da — radi samog dobra njihovih naroda — poštuju pravo ljudi I vjerskih zajednica na društvenu i političku slobodu u vjerskim stvarima. »Štititi naime i promicati nepovrediva čovjekova prava bitna je dužnost svake građanske vlasti« (*Dignitatis humanae*, 6).

Pošto smo vam evo povjerali neke svoje misli o najznačajnijim točkama teme o kojoj se je raspravljalo na ovom bratskom zasjedanju, smatramo prikladnim da prije završetka zahvalimo svima onima koji su na različite načine pridonijeli pripravi i urednom odvijanju ovog petog zasjedanja Sinode. Zahvaljujemo najprije delegatima koji su predsjedali, zatim relatoru i generalnom tajniku te posebnom tajniku i njegovim pomoćnicima, kao i svima onima koji su stručnošću i vjernošću u bilo kojem obliku pružili dragocjene usluge rimskom prvosvećeniku i ovim izabranim predstavnicima svjetskog episkopata.

Časna braćo i ljubljani sinovi, opraštajući se od vas, molimo da ponese pozdrav i blagoslov zajedničkog Oca kući svojoj braći u episkopatu, svojim suradnicima svećenicima, redovnicima i redovnicama, kao i svim vjernim laicima koji rade na katehetskom području. Neka nas sve Duh Sveti ojača, obraduje, oživi te nas raspoloži za obnovljeno i složno zalaganje »da Riječ Gospodnja trči i proslavlja se« (2 Sol 3,1). Vodeni tom nakanom s ljubavlju, blagoslivljamo sve vas ovdje prisutne.